

CECHY DIAGNOSTYCZNE *T. VAGINALIS* W PREPARACIE CYTOLOGICZNYM

MIECZYŚLAW KURPIEL

Obwodowa Poradnia Cytologiczna przy 2 Przychodni, Wrocław

Dotychczasowe kryteria diagnostyczne rzesistkowicy w preparacie cytologicznym są wątpliwe. Wszyscy autorzy licznych publikacji na ten temat, m. in. [2, 4-9], opierają się na obrazie cytologicznym zmian zachodzących w środowisku pochwy. Kryteria diagnostyczne tych autorów są jedynie domniemaniem rzesistkowicy, brak bowiem wystarczająco dokładnego opisu wyglądu rzesistków w preparacie cytologicznym, a to dlatego, że stosowane w cytologii ginekologicznej metody barwienia, tj. hematoksylina-eozyna i metoda Papanicoloau, powodują duże zmiany w komórce rzesistka. Rozpoznawanie rzesistkowicy w preparatach cytologicznych barwionych rutynowymi metodami, chociaż bardzo trudne, jest możliwe, ale tylko wówczas, jeśli zna się dokładnie morfologię rzesistka. Stąd zrodziła się idea przedstawionych badań.

Material i metodyka

U 300 kobiet z rzesistkowicą w wieku 18-54 lat, w każdym przypadku typowych upławów, pobierano kroplę treści pochwowej, którą w postaci świeżego preparatu oglądano pod mikroskopem przy powiększeniu 100-150 \times . Po stwierdzeniu rzesistków, zdejmowano szkiełko nakrywkowe, a z preparatem postępowano w następujący sposób:

1. utrwalano w mieszaninie równych części 95% alkoholu i eteru — 10 minut,
2. barwiono w 0,2% roztworze eozyny w 50% roztworze alkoholu — 10 minut,
3. płukano w wodzie bieżącej — 2 minuty,
4. barwiono w hematoksylinie Harrisa — 3-5 minut,
5. powtórnie płukano w wodzie bieżącej — 2 minuty,

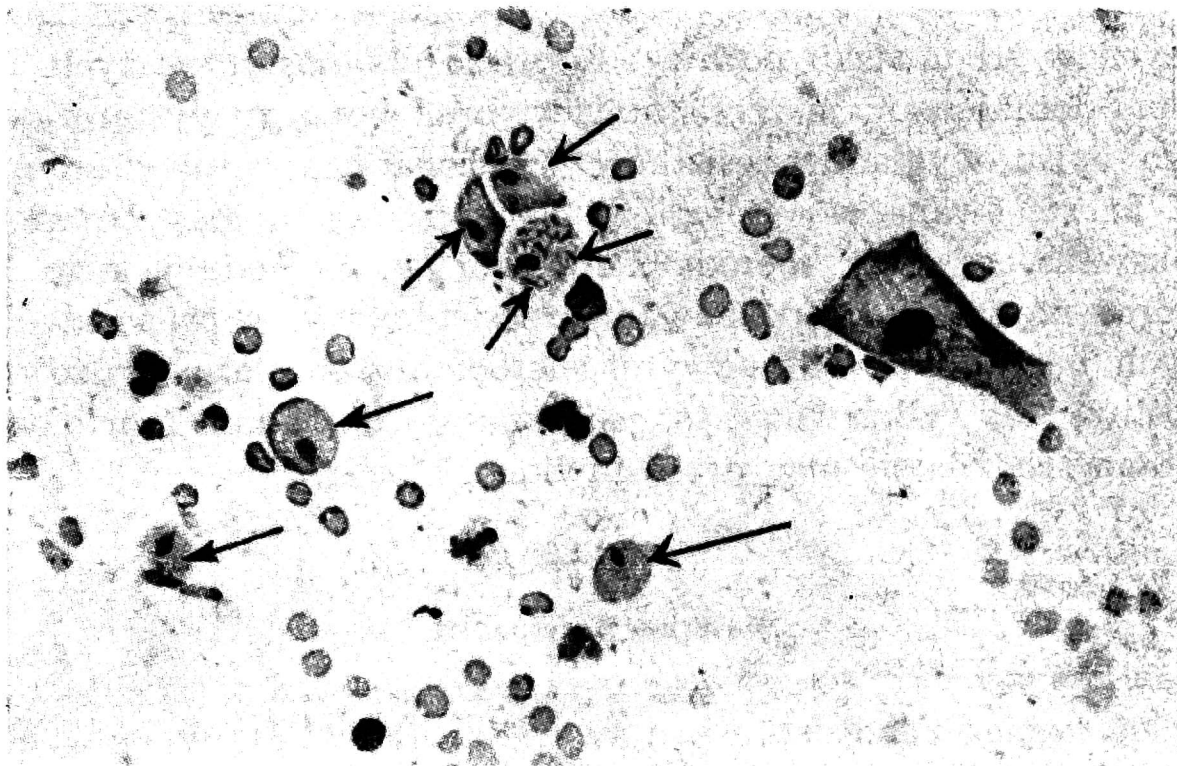
6. suszono preparat w temperaturze pokojowej do momentu wyparowania z niego wody,

7. zamykano w balsamie kanadyjskim.

Dodatkowo sporządzano normalne preparaty cytologiczne i barwiono w taki sam sposób. Wszystkie preparaty oceniano cytologicznie, zwracając szczególną uwagę na elementy nie spotykane w zwykłych preparatach cytologicznych.

Wyniki badań i ich omówienie

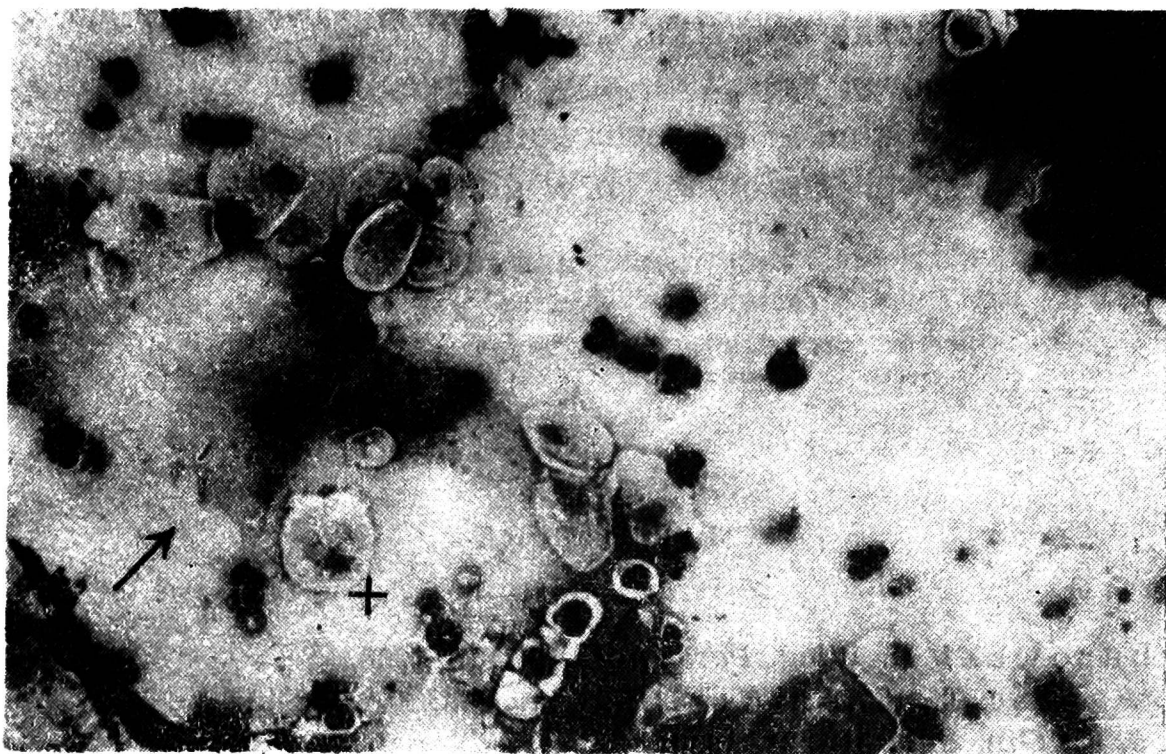
Wyniki badań ilustrują ryc. 1 i 2. Można z nich odczytać, że kształt rzęsiątka jest różny od okrągłego lub owalnego do nieregularnego, zależnie od fazy ruchu pierwotniaka oraz od warunków otoczenia. W bezruchu, wolno leżący, ma zawsze kształt okrągły. Ostro odcina się od po-

Ryc. 1. Zdjęcie preparatu cytologicznego z rzęsiatkowicą (++++). W środkowej części zdjęcia bardzo dobrze widoczne rzęsiatki o różnych kształtach i wielkościach (strzałki), z wyraźnie widocznymi jądrami komórkowymi; w górnej środkowej — trzy rzęsiatki leżące obok siebie — jeden o kształcie elipsy, obumarły. Pow. 400×, barwienie metodą autora

Fig. 1. Photograph of cytologic preparation with trichomonadosis (++++). In the central part — very well visible trichomonads of different shapes and sizes (arrows) with clearly visible cell nuclei; in the upper central part — three trichomonads beside each other, one of elliptic shape, necrotic. Magn. 400×, staining according to the author's method

dłoza, otoczony czasem nie zabarwioną obwódką, powstałą wskutek kurczenia się pasożyta pod wpływem działania odczynników. Wielkość rzęsistka w preparatach waha się od rozmiarów dużego leukocyta do małej przypodstawnej komórki nabłonka pochwy. Cytoplazma — jednorodna, niby piankowata, wypełniona czasem drobnymi wodniczkami, barwi się szaro. Jądro rzęsistka, najważniejszy szczegół diagnostyczny, jest ciemniejsze niż cytoplazma, dość ostro od niej odgraniczone i położone zawsze ekscentrycznie. Niekiedy jednak jest ono ledwie tylko zaznaczone, ale daje się zidentyfikować już przy powiększeniu 100X.

Ryc. 2. Rzęsistki (w grupach i pojedynczo) o różnej wielkości i różnym kształcie. Strzałką wskazano rzęsistka o znacznie wydłużonym kształcie, znakiem (+) — obumarłego. Pow. 400X, barwienie metodą autora

Fig. 2. Trichomonads (single and in groups) of different shapes and sizes. The arrow points to a trichomonad of considerably elongated shape, mark (+) — to a necrotic one. Magn. 400X, staining according to the author's method

W preparatach o dużej ilości rzęsistków stwierdza się twory bezjądrzaste, podobne do postaci opisanych przez Kawecką [6]. Są to prawdopodobnie rzęsistki jeszcze przed utrwaleniem obumarłe i pośmiertnie zmienione. Przemawia za tym zatarcie konturów pasożyta oraz silne zwakuolizowanie cytoplazmy (ryc. 1).

Patognomoniczny dla silnie rozwiniętej rzęsistkowicy pochwy wydaje się być obraz cytologiczny, w którym stwierdza się dużo leukocytów z wyługowaną cytoplazmą, a w ich jak gdyby „pustych” okienkowatych

przestrzeniach widoczne są niekiedy ostro odgraniczone płyty jądra komórkowego. Jest to objaw fenestralny.

Dokładna znajomość wyglądu rzęsistków w preparacie cytologicznym pozwoli wykrywać rzęsistkowicę nawet w okresie jej bezobjawowego przebiegu [3], co ma niewątpliwie duże znaczenie w profilaktyce choroby.

Wnioski

1. Dzięki nowo opracowanemu skróconemu sposobowi barwienia preparatów cytologicznych wybarwiono po raz pierwszy wystarczająco wyraźnie także komórkę rzęsistka.

2. Uzyskany obraz rzęsistka, a w szczególności uwidocznienie jego jądra, pozwala na dokładne rozpoznawanie rzęsistkowicy za pomocą preparatów cytologicznych stosowanych w ginekologii.

Adres autora:

52-052 Wrocław, Widok 16 m. 5

LITERATURA

1. Barbarowski, H. *Wiad. Parazytol.*, 12, 461, 1966.
2. Chowaniec, T., Knopiński, S.: *Gin. Poł.*, 35, 678, 1964.
3. Gryś, E.: *Gin. Poł.*, 31, 321, 1960.
4. Gryś, E., Przybora, L., *Wiad. Parazytol.*, 12, 187, 1966.
5. Jakubowski, A., Małyszko, F., Kilczewski, W.: *Przegl. Dermatol.*, 55, 151, 1968.
6. Kawecka, M., *Cyodiagnostyka raka*. — PZWL, Warszawa 1956, ss. 216.
7. Kurnatowska, A.: *Gin. Poł.*, 29, 139, 1958.
8. Sarosiek, J.: *Wiad. Parazytol.*, 13, 37, 1967.
9. Widy-Wirski, F.: *Rak szyjki macicy w świetle zadań masowej profilaktyki*. — PZWL, Warszawa 1961, ss. 110.

PICTURES OF *T. VAGINALIS* OBTAINED WITH MODIFIED METHOD OF STAINING CYTOLOGICAL PREPARATIONS

by

M. KURPIEL

From 300 women with trichomonadosis, aged 18-54, a drop of the vaginal content was taken into a basic glass, then covered with a covering glass and observed under a microscope. Having discovered the presence of *T. vaginalis*, the covering glass was taken off and the procedure was run in the following way:

1. fixation of the preparation with a mixture of alcohol and ether (10 min)
2. staining with 0,2% solution of eosine in 50% alcohol (10 min.),
3. washing in running water,
4. staining with Harris' hematoxylin (3-5 min.),
5. washing in running water,
6. drying at room temperature,
7. putting the covering glass on.

Cytological preparations were made additionally, stained as above. Then all the preparations were subjected to cytological estimation, giving particular attention to elements not met with in normal cytological preparations. This procedure made the trichomonads appear very distinctly and allowed to observe their morphology. Following distinctive criteria have been established.

1. shape — varying from circular or oval to irregular depending on the phase of the trichomonad rotation when being fixed,
2. contours usually sharply cut off the medium,
3. size-various, from that of a large leukocyte to that of a small basal cell of the epithelium of vagina,
4. cytoplasm-homogeneous, of frothy appearance, sometimes filled with vacuoles, grey coloured,
5. nucleus — the most characteristic detail of trichomonad morphology, darker than cytoplasm, sharply cut off cytoplasm, always in excentric position, sometimes hardly marked, however distinguishable already at magnification 100X.